

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden ja toiminnan seuranta 1-5/2020

5421/02.02.02/2020

KAKOLK § 58

Talouden ja toiminnan tilasta sekä talousennusteesta raportoidaan talousarvion 2020 täytäntöönpano-ohjeiden ja talouspalvelujen antamien tarkempien ohjeiden mukaan lauta- ja johtokunnille pääsääntöisesti kuukausittain. Ensimmäinen raportti laaditaan helmikuun lopun tilanteesta. Osavuosikatsauksia seuraavien kuukausien tilanteista ei laadita kirjallista raporttia ellei toteumaennuste ole oleellisesti muuttunut.

Osavuosikatsaukset laaditaan maaliskuu-, heinä- ja syyskuun tilanteista, joissa raportoidaan talouden, toiminnan ja tulosennusteen lisäksi myös talousarvion toiminnallisten tavoitteiden ja yksiköiden omien käyttösuunnitelmavoitteiden toteutumisesta.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteuma tammi-toukokuulta 2020 palvelualueittain:

	2019	2020
Talous- ja hallintopalvelut		40,7 %
Hyvinvoinnin edistämisen palvelut		25,2 %
Koulutuspalvelut	41,6 %	43,5 %
Varhaiskasvatuspalvelut	40,6 %	43,3 %
Yhteensä	39,8 %	42,3 %

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talouden toteutumista vuoden 2020 osalta on vielä vaikea ennakoida. Koulutuspalveluissa on ylityspainetta. Varhaiskasvatuspalvelut menettää noin 0,5 milj. euroa asiakasmaksutuloja kevään ajalta. Varhaiskasvatuspalveluihin on suunniteltu kesän ajalle lomautuksia, mutta niitä joudutaan perumaan. Varhaiskasvatus alittanee talousarvion, mutta syksyn toiminnan laajuus tulee näyttämään lautakunnan kokonaistilanteen.

Palvelualueiden alkuvuoden keskeisin toiminta:

Talous- ja hallintopalvelut

Työskentely on tapahtunut pääosin etätöissä. Carelicumin palvelupiste toimi toukokuun loppuun asti kaupungintalolla ja palaa kesän ajaksi Carelicumin rakennukseen. Palvelupiste suoritti poikkeustilaan liittyviä tehtäviä liittyen mm. yritystukien maksatukseen sekä vastaanottaen kuntalaisten tiedusteluja poikkeustilaan liittyen.

Hyvinvoinnin edistämisen palvelut

Hyvinvoinnin edistämisen palveluissa palvelualueen toiminnan jäsentymisen 1.3. organisaatiomuutoksen jälkeen on ollut koronan värittävä. Kuluneen jakson aikana suurta osaa palvelualueen henkilökunnan työtä on ohjannut aktiivinen "huoliperheiden" kontaktointimallin toteuttaminen sekä kouluruokajakelu.

Pandemia-ajalle luotiin perheiden kontaktointimalli tukemaan perheiden ja lasten hyvinvointia osana hyvinvoinnin edistämisen palveluissa tehtävää ennaltaehkäisevää työtä. Malliin sisältyi kaksi polkua. Polku A muodostui päivystyspuhelimesta, joita perustettiin varhaiskasvatuksen perheohjaukseen, koulujen oppilas-huoltotyöhön ja nuorisopalveluihin. Polku B perustui varhaiskasvatukseen, koulutuksen ja nuorisopalveluiden henkilöstön tekemiin asiakasperheiden, lasten ja nuorten suoriin kontakteihin.

Kontaktointipolkujen toteutuksessa ovat olleet mukana erityisopettajat, koulunkäynninohjaajat, kieku-ohjaajat, hyvinvointiohjaajat, lumikit ja lumiukot, perheohjaajat, psykologit ja kuraattorit sekä koulua käymättömien oppilaiden opettaja. Mm. lumikit ja lumiukot ovat kontaktoineet ja käyneet ulkoilemassa niiden lasten kanssa, jotka eivät ole olleet varhaiskasvatuksessa poikkeusolojen aikana. Kieku-ohjaajista osa on tavannut henkilökohtaisia ohjattaviaan useamman keran viikossa kävelyretkillä.

Päivystyspuhelimiin otti yhteyttä 133 henkilöä ja suurimmassa osassa puheluista perheen, lapsen tai nuoren huoli liittyi opiskelussa ilmenneisiin haasteisiin, toiminnanohjaukseen, koronatilanteesta tullessiin ahdistusoireisiin tai perheen jakamiseen.

Hyvinvointipalveluiden henkilöstön tekemistä kontakteista 13 % tehtiin varhaiskasvatuksessa, 43 % koulutuspalveluissa, 42 % nuorisopalveluissa ja 2 % oli hyvinvointiohjaajien tekemiä kontakteja. Kontaktointien perusteella 82 %:lla perheistä kaikki oli hyvin poikkeustilanteesta huolimatta. Vain 1 % kontakteista (n=76) johti yhteydenottoon varhaiseen tukeen eli suurin osa kontaktein aikana esiin nousseista kysymyksistä saatiin ratkaistua hyvinvointipalveluiden oman henkilöstön avulla. Poikkeusajaksi tehtiin 25 lastensuojeluilmoitusta, mikä vastaa normaalitilannetta. Kuuteen perheeseen ei saatu yrityksistä huolimatta yhteyttä. Lisäksi kontaktointien perusteella tehtiin 16 sosiaalihuoltolain mukaista huoli-ilmoitusta. Yhteydenottoja varhaiseen tukeen ja lastensuojeluilmoituksia jouduttiin tekemään eniten Rantakylä-Utran, Hammaslahden ja Uimaharjun alueilla. Yhteydenottojen ja ilmoitusten syynä oli yleisimmin koulunkäynnin laiminlyöminen, huoli lapsen tai nuoren terveydestä ja turvallisuudesta, perhetilanne tai se, ettei lasta, nuorta tai perhettä tavoitettu.

Lukioissa pandemia-aika näyttää jonkin verran lisäävää tarvetta jakaa opintoja neljälle opiskeluvuodelle. Lukioiden osalta kymppiluokkalaisilla, aikuisten perusopetuksessa opiskelevilla ja kaksoistutkintoa opiskelevilla opiskelijoilla oli muita useammin haasteita poikkeustilanteessa.

Etäoppilaiden kouluruokajakelu onnistui erinomaisesti ja ruuan noutajat olivat perehtyneet todella hyvin toimintaohjeisiin. Seitsemän viikon aikana jaettiin kokonaisuudessaan yhteensä 103 603 ruoka-annosta ja 20 482 yksittäistä ruokakassia. Määrät sisältävät myös erityisruokavalioiden osuudet. Kouluruokajakelu toteutettiin 15. huhtikuuta ja 27. toukokuuta välisenä aikana kymmenellä eri kou-

lulla.

Nuorisopalvelujen toiminta on keskittynyt jalkautumiseen ja verkkopalveluihin. Nuorten liikehdintä jo ennen koulujen avautumista on ollut lisääntyvää. Pääpainopiste on ollut selkeästi lähiöissä ja keskustan alue ollut hiljaisempi.

Yhteydenottoja on tehty runsaasti koskien tyhjiä kaupungin kiinteistöjä, joihin toistuvasti nuoret ovat murtautuneet ja särkeneet paikkoja. Useista nuorista on otettu yhteyttä sosiaalipalveluihin huolipuhelun muodossa. Myös muutama lastensuojeluilmoitus on jaksolla tehty.

Verkkotyö on keskittynyt lähinnä Discordin kautta viestintään. Verkkotyössä ovat olleet mukana myös hyvinvointiohjaajat ja ohjaamon toimijat. Sosiaaliseen mediaan on tehty niin poikkeustilaan liittyviä tiedotteita, kuin palveluja markkinoivia infoja. Yhteistyö on ollut tiivistä Ankkuri-ryhmän, Saapastoiminnan, hyvinvointiohjaajien ja Ohjaamon kanssa.

Nuorisovaltuusto on kokoustanut ja kokoontunut verkossa rajoitusten aikana. Nuorisopalvelujen henkilöstö on osallistunut koulujen ruokajakeluun resurssien puitteissa. Osa henkilöstöstä jalkautui myös koulujen päätös viikonloppuna.

Varhaiskasvatuspalveluiden tehtävistä henkilöstörakenteen muutoksen nykytilan kartoitus on saatu valmiiksi ja siihen pohjautuen on tehty ehdotus tämän kevään rekrytoinneista päiväkoteihin. Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne muuttuu siten, että päiväkotien henkilöstöstä vähintään kolmasosalla on jatkossa oltava varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus, vähintään kolmasosalla varhaiskasvatuksen sosionomin kelpoisuus ja vähintään kolmasosalla varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Osana henkilöstörakenneselvitystä on valmisteltu myös varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävänkuvaa yhteistyössä Karelia AMKK:n kanssa. Ensimmäiset uusimuotoisen varhaiskasvatuksen sosionomin tutkinnon suorittaneet valmistuvat keväällä 2022.

Varhaiskasvatuksen arvioinnin osana lähetettiin lastentarhanopettajille vuorovaikutuksen laatuksely sekä yhteiseen pohdintaan perustuva arviointi kysely, jonka tavoitteena oli kartoittaa vuorovaikutuksen nykytilannetta sekä ennakoida tulevaa. Seudullinen suunnittelija työsti henkilöstön käyttöön (syksyksi) arvioinnin tukimateriaalia ja perustettiin seudullinen Teams-ryhmä.

Koulutuspalvelut

Painopiste koulutuspalvelujen työskentelyssä on ollut poikkeustilanteen vaatimien lähi- ja etäopetus- sekä oppilaiden ja opiskelijoiden tuen järjestelyissä. Poikkeustilanne on otettu vastaan mahdollisuutena kehittää toimintaamme, myös tulevaa normaaliaikojen toimintaa ajatellen.

Huhtikuussa pyydettiin palautetta etäopetuksen onnistumisesta ja kehittämiskohteista. Opetusta ja tiedottamista arvioitiin kouluarvosanoilla 4 – 10. Oppilaiden, opiskelijoiden ja kotiväen vastausten keskiarvo oli opettamisen osalta 8,1 ja tiedottamisen osalta 8,5. Henkilökunnan vastaavat keskiarvot olivat opettamisessa 8,2 ja tiedottamisessa 8,2.

Keskeisimpiä onnistumisia peruskouluissa:

1. Etäopetuksen haltuunotto pikaisella aikataululla ja opetuksen kehittyminen.
2. Tiedottaminen.
3. Yhteistyö oppilaiden ja opettajien välillä.

Keskeisimpiä onnistumisia lukioissa:

1. Toimivaan etäopetukseen siirtyminen.
2. Opettajien asenne ja avuliaisuus sekä yhteydenpito opiskelijoihin.
3. Tiedottaminen.

Keskeisimmät kehitettävät asiat peruskouluissa:

1. Opetuksen yhtenäistäminen ja selkeys, mikä pitää sisällään muun muassa rutiinit, tehtävienannon etukäteen, määrän ja niiden eriyttämisen sekä yhtenäisen oppimis- ja tiedotusalan.
2. Yhteydenpito oppilaisiin ja etenkin putoamisuhkan alla oleviin.
3. Etäopetustunnit, joilla opettaja opettaa ja ohjaa tekemistä.

Keskeisimmät kehitettävät asiat lukioissa:

1. Oppimisympäristöjen harkittu käyttö, nyt niitä on liikaa.
2. Tehtävien määrää on eriytettävä: vaadittavat perustehtävät ja vapaaehtoiset lisätehtävät.
3. Viestinnän yksinkertaistaminen ja selkeyttäminen.

Koulut ja opettajat päivittivät toimintamallejaan saamansa palautteen perusteella.

Etäopetuksen aikana perheet kontaktoitiin. Tulokset esiteltiin lautakunnan kokouksessa 28.5.

Perusopetus siirtyi 14.5. lähiopetukseen. Koulujen päätavoite lähiopetusjaksolle oli kartoittaa syksyllä tarvittava lisätuki.

Toukokuussa koulujen tehtävänä oli varautua syksyn mahdolliseen poikkeustilaan päivittämällä kevään kokemusten perusteella koulun poikkeustilasuunnitelma ja opettajien etäopetussuunnitelmat.

Huhti-toukokuun aikana rehtoreiden kanssa suunniteltiin ensi lukuvuoden toiminnan painopisteet.

Kieli- ja kulttuuriryhmien opetuksessa käytettiin poikkeusolojen aikana keskitettyä ohjausmallia sekä ohjaajien ja opettajien kiertäviä opetus- ja ohjaustunteja tarpeen mukaan eri kouluissa. Etäopetuskyselyn palautteissa perheet korostivat viestinnän kääntämisen, digitaalisen ohjauksen ja samojen sovellusten käytön tarvetta. Koko kieku- henkilöstön, valmistavan opetuksen henkilöstön ja muun opetuksen tuen/oman äidinkielen opetuksen tiimit kokoontuivat säännöllisesti

poikkeusolojen aikana videokokouksissa ja tuen tarpeeseen reagoitiin nopeasti. Kaikki huolioppilaat ja –perheet kontaktoitiin säännöllisesti ja tukea lisättiin muutamiiin perheisiin runsaasti etäopetuksen haasteiden takia. Osa monikielisiä alkuopetuksen ja valmistavan opetuksen oppilaista palasi lähiopetukseen sen mahdollistuessa. Kesän 2020 toimintaan suunniteltiin toukokuussa paljon perheitä tukevaa toimintaa, IT-opetusta yhteistyössä maahanmuuttajapalvelujen kanssa sekä myös kieliopetusta vasta maahan tulleille aikuisille, lapsille ja nuorille. Kesätoiminta jatkuu koko kesä- ja heinäkuun ajan eri puolilla kaupunkia ja lisäksi järjestetään kursseja aikuisille heinäkuun loppupuolelle asti.

Varhaiskasvatuspalvelut

Poikkeustila aiheutti lasten määrän romahduksen palveluissa. Varhaiskasvatuksen toiminta huhtikuussa oli noin neljäsosa normaalin vuoden vastaavasta ajankohdasta. Toukokuussa lasten määrä hoidossa kasvoi ja kun koulujen avaamisesta lähiopetukseen tuli päätös, palasi varhaiskasvatukseen lapsista noin 60 prosenttia.

Poikkeustilan aikana varhaiskasvatuksen henkilöstö otti yhteyttä koteihin ja selvitti, miten poikkeusaika on sujunut. Yhteydenottoja jatkettiin tilanteen mukaan.

Toiminnan suunnittelu kevään ja kesän ajalle oli poikkeuksellisen haastavaa. Perheiden hoitoaikavaraukset ja toteutuneet läsnäolot poikkesivat toisistaan. Työaika hyödynnettiin rästissä olevien asioiden tekemiseen ja varhaiskasvatuksesta osallistui yli 100 henkilöä koulujen ruokajakeluun sekä yksittäisiä henkilöitä esimerkiksi vanhusten asiointiapuun.

Syksyn suunnittelu on pyritty tekemään mahdollisimman normaalisti. Valtakunnallisen päiväkotiketjun ilmoitus suljettavista yksiköistä koskettaa myös Joensuuta ja tilanteeseen on valmistauduttu.

Avointen lastentarhanopettajien tehtävien rekrytointiprosessi syksyä varten käynnistyi ja valinnat tehdään kesäkuussa. Prosessia aikaistetaan tulevina vuosina ja tehdään mahdollisesti seuraava haku talvella 2021 lasten määrän kehityshuomioiden.

Valmistelija: palvelujohtaja, taloussuunnittelija

Hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä tiedokseen talouden ja toiminnan seurantaraportin ajalta 1.1. - 31.5.2020.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Palvelujohtaja Juhani Junnilainen, hyvinvoinnin kehittämisjohtaja Jani Kaasinen ja koulutusjohtaja Olli Kauppinen olivat kokouksessa asiantuntijoina asian käsitelyn aikana.